

Twée werelden

Juryrapport Inktaap 2026

Anna Betzema
LEEWARDER LYCEUM

Hoi! Mijn naam is Anna Betzema, ik ben 16 jaar, zit in mijn examenjaar, havo 5, op het Leeuwarder Lyceum en hou heel erg van lezen. Vorig jaar deed ik voor het eerst mee met de Inktaap, gewoon om het uit te proberen, en ik doe dus dit jaar weer mee omdat ik het vorig jaar super leuk vond. Dit keer schrijf ik dus ook een juryrapport, waar ik vorig jaar niet aan toe kwam. Ik doe dit alleen, omdat ik geen mensen ken die alle boeken van de Inktaap hebben gelezen of een juryrapport willen schrijven. Dus dat. Naast dit juryrapport heb ik ook nog video's gemaakt waarin ik mijn interpretatie van de sfeer van de boeken heb verwerkt met een passend nummer erbij. Veel leesplezier!

~~~~~

Gebied 19, Esther Gerritsen

Wat geloof je eigenlijk wel Tomas?

Gebied 19 is het eerste boek dat ik heb gelezen voor de Inktaap. Dit boek sprak me namelijk het meest aan vanwege de thematiek. Ik hou van sci-fi en verhalen over een dystopische wereld. Ik was heel benieuwd naar hoe de schrijver het idee van een andere planeet, waar alles groter en ruimer is, zou uitwerken. Het boek gaat over een man genaamd Tomas, die op een dag wakker wordt en erachter komt dat de helft van de wereldbevolking vertrokken is naar een andere planeet, onder andere zijn vrouw en zoon. Hij blijft alleen achter met zijn hond, Toto. In het boek lees je over hoe Tomas de 'waarheid', of beter gezegd zijn waarheid, probeert te vinden in een wereld die opgedeeld is in twee realiteiten.

Gebied 19 begon goed. Ik was al vanaf het begin nieuwsgierig naar hoe het verhaal verder zou gaan door het onduidelijke aan de werkelijkheid waarin Tomas zich bevindt en het aantal vragen dat dit in mij opriep. Net als de hoofdpersoon weet je eigenlijk niks, dus samen met Tomas moet je daar dus achter komen. Maar dit is het ding. Tomas is ontzettend eigenwijs! Hij twijfelt aan alles wat hem wordt verteld. Of het nou een vreemde is of zijn eigen vrouw, niks neemt hij voor de waarheid. Ik heb me dood geërgerd aan Tomas, en dat was heerlijk en ontzettend knap van de schrijfster dat zij dit in mij kon oproepen, maar op een gegeven moment werd het echt wat te veel. Je denkt dat je verder in het verhaal wel antwoord op je vragen krijgt en de hoofdpersoon iets van een karakterboog zou krijgen, maar dat kwam maar niet.

Toen ik het boek uithad voelde het ook afgeraffeld, incompleet. Ik had nog heel veel vragen, en misschien was dit ook wel de intentie van de schrijfster, maar ik vind dan dat ze dat niet goed heeft uitgewerkt. Het voelde daardoor namelijk alsof ze zelf ook niet meer wist hoe het verhaal verder moest. Net als met een schilderij heb je soms dat je te ver gaat met de verf en het kunstwerk verpest. Dat was een beetje hoe dit verhaal voelde. Aan het begin hielden de vragen me nog bij het verhaal en wou ik ook graag doorlezen, maar uiteindelijk werd het gewoon te onduidelijk voor me en had ik ook niet

echt meer zin om door te lezen. Nou vond ik het einde toch wel een goede afsluiting. Ik denk ook dat Gerritsen het begin en einde goed had uitgewerkt, maar hoe ze van begin naar eind moest komen, dat ging niet helemaal goed.

Tijdens het lezen ging mijn mening ook wat op en neer. Zo vond ik het ene stuk van het verhaal goed doordacht en passend in het verhaal, maar dan volgde daar weer iets uit wat helemaal nergens op sloeg en net zo goed weggelaten kon worden.

Wel vond ik veel van de vele concepten heel leuk verwerkt in het verhaal, zoals de rol van herinneringen, hoe non-fictie wordt verboden op planeet TOI-700d in plaats van fictie en het feit dat Gebied 19 een letterlijk deel in de hersenen is waar herinneringen visueel worden. Ook vind ik dat het concept van twee werelden origineel in dit boek, maar gewoon matig uitgewerkt. Ook al is verwarring een groot thema in dit boek, was het echt te verwarrend voor mij. Ook heb ik het gevoel dat het plot mist en is er zowat geen opbouw naar het einde. Het boek was relatief kort, maar toch voelde het als een erg lang verhaal, té lang. Gelukkig was het naast de verwarring van het verhaal zelf vlot en duidelijk geschreven. Ik geef dit boek 2.5 sterren, en vind het persoonlijk het minste boek van de drie.

Rouwdouwers, Falun Ellie Koos

Het leven is geen ballenbak

Als tweede las ik Rouwdouwers van Falun Ellie Koos. Ik ging zowat onwetend het boek in, en werd gelijk omver geblazen. Wat een prachtig boek, jemig, wat heeft dit mij ontroerd. Een ontzettend aangrijpend verhaal over familie, verlies en hoe je opvoeding jou als individu beïnvloedt. Je volgt Ada, die is weggetrokken naar een afgelegen gebied in Spanje en daar terugkijkt op haar harde jeugd. Je leest dan ook in het ene hoofdstuk wat er gebeurt in het heden, en in het andere Ada's terugblik op haar vader en haar kleine broertje, Broos. Door het verhaal heen leer je Ada volledig kennen, hoe ze is als persoon en haar verleden. Dit maakt het verhaal ontzettend rauw en blootgesteld, in mijn ervaring.

Dit gevoel wordt nog meer versterkt door hoe goed Falun Ellie Koos beeldend kan vertellen. Je ziet de omgeving niet alleen voor je, maar je voelt deze, hoort deze, proeft deze. Van regenbuien naar hete zomers en verbrande gloeiende ruggen naar de geur van natte hond en het geluid van een knetterende open haard. Het is ontzettend knap als je als schrijver de lezer volledig in het verhaal kan opslokken. En niet alleen dit, ook hoe Ada's gevoelens en binnenwereld werden beschreven, ik werd er gewoon emotioneel van. Je kan je helemaal in haar inleven, ook al is ze compleet anders dan ik. Toen ik het uit had voelde het ook echt alsof ik iemand achterliet, alsof ik haar in de steek liet. Niet per se dat ik terug wou naar haar, maar dat ze er nu alleen voor stond. Natuurlijk erg onzinnig, maar als je zo'n gevoel achterlaat bij de lezer ben je wel geslaagd lijkt mij.

En dan nog het feit dat dit een debuut is. Wow!

Wat ik ook zo mooi vond aan dit verhaal is dat Ada zo ontzettend mens is. Hoe haar vader haar net als Ada's eigen beeldhouwwerken heeft gevormd als persoon, en hoe haar opvoeding haar blik op de wereld beïnvloedt. Hoe het heden en verleden continu worden gemengd, zoals de honden van Molina die haar en Broos representeren. Dat Ada denkt dat ze eigen keuzes maakt, maar deze eigenlijk ingeworteld zijn door haar vaders wereldbeeld. En dat je eigenlijk geen goed oordeel over Ada kan vormen, of ze een goed of fout persoon is, behalve dat ze gewoon hartstikke menselijk is. Het verleden is een verklaring, maar geen excuus. Ik denk ook dat Falun dit probeert te vertellen met dit verhaal. Je kan nooit alles weten, oordelen kan je dus eigenlijk niet. Maar je kan wel proberen anderen te begrijpen, te leren accepteren en jezelf verbeteren. Dat is voor mij ook de reden om literatuur te lezen en waarom ik dat belangrijk vind: je leert je verplaatsen in anderen en komt erachter dat iedereen zijn eigen levenservaring heeft. Het verbreedt je empathisch vermogen. En daar leer je toch wel het meest van.

Rouwdouwers is het leven blootgesteld. 4 sterren!

Het paradijs van slapen, Joost Omen

Ja, ja. Het mooiste.

Als laatste las ik dit boek. Ze zeggen altijd, het mooiste bewaren voor het laatst. Nou, dat was hier dus toevallig het geval. Want wow, wat een boek! Het leukste is nog wel dat dit boek mij eerst helemaal niet aansprak: een saai verhaal over een oude man die dood wil, verspilling van mijn tijd, dacht ik. Nou, dat was het dus helemaal niet! Van de intro tot het eind was ik helemaal omvergeblazen van dit boek, wat ontzettend mooi! En ja, het gaat inderdaad over een oude man die dood wil, maar op een compleet andere manier dan ik ooit had kunnen verwachten. Het is net alsof alles wat Joost Omen beschrijft automatisch mooi wordt. Hij zou het saaiste ooit kunnen beschrijven en mij alsnog boeien. Sowieso vind ik dat beeldspraak alles beter en mooier maakt in literatuur, maar dan moet je het wel goed doen. Nou, dat doet Joost Omen dus.

Je leest over twee mannen in verschillende hoofdstukken: Theo Engel, een euthanasie-arts, en Gerrit Blauw, een oude man die vindt dat hij al het moois heeft beleefd en daarom zijn leven ook mooi wil afsluiten. In Gerrits' hoofdstukken lees je over zijn levensverhaal dat hij heeft opgestuurd naar Theo Engel en in Theo's hoofdstukken over het 'dagelijks leven' van een euthanasie-arts. Beide zijn erg anders geschreven, maar allebei heel beeldend. Nou vond ik Gerrits' verhaallijn mooier, maar zonder Theo Engel zijn deel was dit boek incompleet geweest.

Wat ik zo prachtig vond aan dit boek is de rol van schoonheid in het verhaal. Gerrit verzamelt zo veel mogelijke mooie herinneringen, dit maakt zijn leven waardevol. En dat vind ik nou zo menselijk. Wij streven naar schoonheid, dat zit in onze natuur. Dat maakt ons leven waardevol. Want schoonheid is overal. Zit overal in. Misschien valt het je niet

op, zoals Theo Engel die zich niet focust op schoonheid en daardoor een best verdrietig bestaan leeft. Door schoonheid in alles te zien, ook het minder mooie, wordt het draagbaar.

Het paradijs van slapen is geen vrolijk verhaal, en zeker geen romantisering van het leven. Het is hoe je het kan ervaren. Hoe verdriet ook iets heel moois kan zijn. Accepteren dat dingen anders lopen dan je verwacht. En dat alles ertoe doet maar ondertussen ook niks. En dat is zo ontroerend. Gerrit vindt dat je zelf mag besluiten wanneer je doodgaat, en na het lezen van dit boek vind ik dat ook. Je mag zelf beslissen wanneer je iets wil afsluiten.

Samen met de prachtige beeldende en dichtende schrijfstijl en de schoonheid van het leven die zo mooi naar voren komt is dit boek voor mij de beste van de genomineerde boeken voor de Inktaap. 4,5 sterren!

~~~

Mijn 5 punten gaan dus uit naar *Het paradijs van slapen* van Joost Oomen, mijn 3 punten naar *Rouwdouwers* van Falun Ellie Koos en mijn 1 punt naar *Gebied 19* van Esther Gerritsen.

Om nog iets van mijn creatievere kant te laten zien (want schrijven is niet mijn sterkste punt...) heb ik dus beeldende video's gemaakt bij elk boek van hoe ik ze heb ervaren. Hiervoor heb ik foto's en GIFS verzameld op het internet, deze samengevoegd en daaronder een passend nummer gedaan bij wat voor beeld ik heb bij deze boeken. Ik luister namelijk graag naar muziek tijdens het lezen om de beelden sterker te maken. Het is mijn interpretatie van de sfeer van de boeken. Voor als iemand vraagt waar het boek over gaat en ik even niet uit mijn woorden kom:)

Gebied 19: Everything In Its Right Place – Radiohead.

Rouwdouwers: (dream) – salvia palth.

Het paradijs van slapen: Everywhere – Fleetwood Mac (dit is mijn interpretatie van Gerrits' levensverhaal)